

اولین همایش ملی گردشگری، جغرافیا و محیط زیست پایدار

محل برگزاری دانشکده شهید مفتاح همدان

۳۰ آبان ۱۳۹۲

**ظرفیت سنجی توریسم سلامت از منظر گردشگران
(مطالعه موردی روستای آبگرم لاریجان)**

سوده محمدی نژاد^۱، رضا اسماعیلی^{۲*}، عیسی جوکار سرهنگی^۳

دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی توریسم، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نور، soudeh.mo@gmail.com

^{۲*} استادیار گروه جغرافیا دانشگاه مازندران ، re_esmaili@yahoo.com

شماره تماس،

^۳ استادیار گروه جغرافیا دانشگاه مازندران e.jokar@umz.ac.ir

چکیده

چشمه های آبگرم و معدنی پدیده هایی هستند که در مناطق خاص جغرافیایی ظهور می یابند. این تحقیق در ارتباط با چشمه آبگرم روستای لاریجان که یکی از بخش های شهرستان آمل در استان مازندران است صورت گرفته است. این بخش جنوبی ترین ناحیه استان مازندران است. در این مطالعه که به شیوه توصیفی-پیمایشی صورت گرفته است و نظرات جامعه نمونه گردشگرانی که از این چشمه ها استفاده نمودند مورد بررسی قرار گرفت و همچنین برای تجزیه و تحلیل داده از آزمون کای اسکوئر و T تک نمونه ای استفاده گردید. نتایج حاصل از تحقیقات میدانی نشان داد که بیشتر گردشگران معتقد هستند که زیرساخت های موجود در روستای چشمه های آبگرم متوسط و کم است و به اندازه کافی نمی باشد. نتایج همچنین نشان داد که امکانات پزشکی کمی در منطقه وجود دارد. در مجموع، می توان گفت که برای بالا بردن ظرفیت گردشگری منطقه و تبدیل کردن آن به قطب گردشگری سلامت به طوری که بتواند نقش مثبتی در جذب توریست و گردشگری سلامت داشته باشد، نیازمند تعیین و توسعه راهکارهای مشخص، مدیریت محیط زیست و چشمه های آبگرم، توسعه مشارکت محلی در اداره چشمه های آبگرم، قوانین صریح و محکم در حفاظت از چشمه های آبگرم و طبیعت منطقه، بازاریابی پایدار و برنامه ریزی واقع بینانه است.

اولین همایش ملی گردشگری، جغرافیا و محیط زیست پایدار

محل برگزاری دانشکده شهید مفتاح همدان

۳۰ آبان ۱۳۹۲

ارزیان محیط زیست کلان

واژه‌های کلیدی: چشمه‌های آبگرم، گردشگری، ظرفیت گردشگری سلامت، لاریجان، آب درمانی، توریسم درمانی

مقدمه

گردشگری فعالیت اقتصادی است که به دلیل ماهیت و ویژگی‌های خاص آن، فرصتهایی مناسب برای ورود به عرصه‌ی تجارت بین‌المللی را فارغ از سطح توسعه‌یافتگی کشورها فراهم می‌آورد. این مهم باعث شده است که این فعالیت اقتصادی به عنوان صنعت یاد شود که اساسی ماهیت خدماتی دارد و بعد از صنعت نفت و خودرو سازی به عنوان سومین صنعت جهان شناخته شود (حقیقی کفاش و همکاران، ۱۳۸۵، ص ۳۲)؛ و بعد از این صنایع، مردمی‌ترین منبع درآمد شمرده شده، زیرا بیشتر درآمد حاصل از آن به طور مستقیم و بدون واسطه به دست مردم می‌رسد (گندمکار، ۱۳۹۰، ص ۲۳۸). به عبارتی فعالیت گردشگری از جمله فعالیت‌هایی است که از نظر ماهیت خود یک محصول اجتماعی-فرهنگی و از نظر برنامه ریزی و مدیریتی یک فعالیت میان بخشی می‌باشد (مویدی فر، ۱۳۸۹). یکی از شاخه‌های گردشگری که دارای قابلیت توسعه در کشور می‌باشد، گردشگری درمانی است. امروزه در کشورهای در حال توسعه، توریسم سلامت و درمانی توانسته رشد و توسعه قابل توجهی داشته باشد. پتانسیل‌های کشور در زمینه‌ی توریسم درمانی شامل وجود کادر پزشکی مجرب، امکانات پزشکی، درمان ارزان، همچنین جاذبه‌های طبیعی چون چشمه‌های آب گرم، گل فشان‌ها، گنبد‌های نمکی و آب و هوای مناسب در کشور است (تقی زاده و همکاران، ۱۳۹۰، ص ۲۵۲). در زمینه گردشگری سلامت مطالعات مختلفی صورت گرفته که در زیر به برخی از آنها اشاره می‌شود:

سبحانی (۱۳۸۹) به بررسی شناخت پتانسیل‌های گردشگری منطقه آبگرم سردابه در استان اردبیل با روش (SWOT) پرداخت. نتایج نشان داد که فصل تابستان، به خصوص مرداد ماه در این منطقه با داشتن شرایط محیطی خنک و در شرایط بیوکلیمایی تحرک ملایم، بهترین نقاط قوت برای گردشگری محسوب می‌شود. همچنین، مهم‌ترین عامل جذب گردشگری در منطقه سردابه، در درجه اول عوامل محیطی، از قبیل چشم انداز مناسب طبیعی و آب و هوای خنک از ماه اردیبهشت تا آخر آبان و در درجه دوم آب‌های گرم است. سیلی، آکا و دومان (۲۰۰۷) در مقاله‌ای با عنوان درمان بیماری پسیوریاسیس از طریق ماهی درمانی به عنوان بخشی از گردشگری سلامت در